

Bezoek in de bijenstal

Eigenlijk vind ik het toch wel erg leuk om over bijen te praten, er over te vertellen. Zo zijn er in het plaatselijke Natuur- en Milieu- Educatief Centrum een paar bijenkisten die kunnen worden uitgeleend aan verschillende groepen van de basisscholen. Er wordt dan in een aantal lessen aandacht besteed aan de honingbij. Maar, ... 'bij die leskisten behoort een imker die op school kan komen vertellen over het leven van die honingbij'.

Het betekent dat ik nog al eens op een school kom om wat te vertellen over die beestjes. Bij de allerkleinsten, van groep 1 en 2, duurt zo'n verhaaltje maar heel kort, minder dan een half uur. Je praat dan over de koningin, de vrouwtjes (werksters) en de mannetjes (darren), wat ze allemaal moeten doen. Natuurlijk, die koningin is spannend, maar ook al die taken van de werksterbijtjes zijn hardstikke leuk: poetsvrouw, warmhoudmeisje, voedstertje, bouwvakkerin, wachtbij en zo meer. En de raat? Dat zijn allemaal slaapkamertjes voor de eitjes en de larfjes, of voorraadkamertjes voor het stuifmeel en de honing! 't Mooiste is steeds als aan het eind een paar kinderen een echt bijepak kunnen aantrekken. Prachtig is dat, die kleine kinderen in zo'n groot pak. De juf maakt daarvan bijna altijd een paar foto's. Voor de oudere kinderen, tot en met groep 8, praat ik veel langer, tot wel 1,5 uur. Dan vertel ik ook veel meer: over hommels, wespen en bijen; de behuizing en de voortplanting; over aantallen in de bijenwereld en zo meer. Ook hier heb ik altijd heel veel materiaal bij me, zodat iedereen kan voelen en ruiken wat dat allemaal is.

Een lange broek aan

Van het een komt het ander. Er zijn heel veel groeperingen die vragen of ik eens wat wil komen vertellen over bijen: verenigingen van huisvrouwen, verzorgingshuizen voor ouderen, een bijdrage aan een insectencursus van het IVN.

Het is voor mij iedere keer weer leuk om te zien hoe geïnteresseerd JONG en OUD zijn in het leven van die bijen en alles wat daarbij hoort! En dan komt er altijd weer de vraag: 'Kan ik eens bij u komen kijken naar de echte bijen?' Vooral kinderen zijn nieuwsgierig. Natuurlijk kan dat! Maar dan maken we eerst een paar afspraken. Vanzelfsprekend, het tijdstip. Vooral: een lange broek aan en een bloes met lange mouwen; van mij krijgen ze dan nog een bijenkap en een paar

(oude) handschoenen (!). Daarom ook is het aantal bezoekers per keer nooit meer dan vijf: ik heb niet meer dan vijf - oude - kappen!

Op een van de grotere kisten heb ik in plaats van een houten afdekplankje er een van glas. Zo kun je mooi in een kast kijken naar het gewriemel van al die beesten. (Weliswaar heb ik twee echte demo-kisten, maar die moeten worden gerenoveerd en daar kom ik jammer genoeg nog steeds niet aan toe!).

Bang voor allergie

Waarom al die voorzorgen? Gewoon, omdat ik toch eigenlijk wel een beetje bang ben dat er iemand bij is die echt allergisch is en hevig reageert op een bijensteek. Want, laten we eerlijk zijn, je hebt natuurlijk best kans dat je een steek oploopt als je in zo'n bijenstal bent.

Het klinkt allemaal een beetje overdreven, vrees ik. Zelf ga ik toch ook vaak eens op bezoek bij een imker en zijn bijen (komt u wel eens op Terschelling? Dan moet u zeker naar 'De Bijenworf' gaan in Lies. Heel erg de moeite waard!). Zelden zie ik zulke voorzorgsmaatregelen; even zelden hoor ik dat er iemand van de kaart raakt van een bijensteek. Maar, toch ... ben ik nu echt zo pietluttig voorzichtig?

Ondanks dat: Reclame maken? Altijd goed! Ook voor bijen!

Het jaar is om

Na de vakantie stonden er nog steeds een paar bakken met voorjaarshoning, netjes gestapeld met een plaatje triplex er onder en er boven (weet u nog wel) met daaromheen een draagriem. Van het slingeren was tot nu toe niets terechtgekomen, dus dat moesten we nú dan maar eens doen! (Een kast met ca. 10 potjes: da's niks; een kast met ca. 15 potjes: da's ook niks; een kast met zowat 45 potjes voorjaarshoning: dat begint er op te lijken). Enfin, nadat alles keurig in geëtiketteerde (!) potjes zat, bleven er weer een aantal bakken over met natte raampjes en de bak met kapjes van de honingcellen + de nodige lekhoning. Elk jaar weer zet ik die natte spullen achter in de tuin, onder de notenboom. Weldra zoemt het dan van de bijen die alles komen drooglikken, mooi is dat. Maar eigenlijk moet ik dat niet meer doen! Zeker niet als de burens te ener zijde (burens en bijen gaan niet

altijd samen), buiten willen eten. Want wat gebeurt er vandaag, begin augustus, heerlijk warm weer? Nog twee bakken met natte raampjes, achter in de tuin, machtig veel bijen op die natte bakken maar ook: veel bijen die heftig rondvliegen in onze tuinen!! En dat laatste wordt door die buren niet erg op prijs gesteld! Nadat ik de twee bakken op een koele plek in de schaduw heb gezet, keert de rust bij de buiteneters weer terug.

Zo zie je maar: een mens is nooit te oud om te leren, ook niet over bijtjes! (Kennelijk was het zó warm, dat de honing ook in de omgeving was te ruiken en kennelijk zochten de bijen ook in de omgeving naar de bron van die geur).

Heb ik nog meer geleerd over bijen ?

Zeker! Je kunt een heleboel theorie opsteken, veel boeken lezen over bijen, over hoe ze leven, wat ze doen, en zo meer. Maar de praktijk leert je dat het toch net altijd weer even anders gaat! En ... je moet er altijd je 'koppetje' bij houden.

Zeker! Je leert om jezelf rustig te gedragen, want als je eens wat onbesuisd met je bijtjes omgaat, nou, dan merk je dat vanzelf wel!

Zeker! Je leert te kijken, te observeren. Dat begint meteen al met je eigen bijen op de vliegplank. Hangend over een kast kan ik lang kijken naar dat gewriemel van die bijtjes: wachtbijen, stertselende bijen, waaierende bijen. Soms zie je ook hoe een afgeladen bij, afgeladen met een volle honingmaag en klompen stuifmeel aan de poten, met een grote plof op de vliegplank neervalt en er dan even hard weer vanaf tuimelt. Wonderlijk is dat allemaal.

En als je dan om je heen kijkt, zie je dat er nog veel meer insecten zijn! Vliegen, zweefvliegen, wespen, libellen, hommels, vlinders. Insecten met korte tongen, met lange tongen, met heel lange tongen. En dat er allerlei bloemen zijn. Ondiepe bloemen, diepe en heel diepe bloemen. Oh, er is zoveel op te merken! Dat een insect toch eigenlijk wel een heel goed ontwerp is geweest, immers in miljoenen jaren van evolutie, is dat beestje nog steeds niet erg veranderd!! Zeker! Je merkt dat veel mensen niet zo erg goed weten wat nu eigenlijk een bij is. Alles wat vliegt, zoemt, steekt of kriebelt heet dan een bij, terwijl het maar al te vaak een hommelt is, of een wesp of nog weer wat anders. Je merkt dan ook dat men het reuze leuk vindt om naar je uitleg, je verhaal over bijen te luisteren.

Zeker! Want er is nog veel meer! Je raakt immers nooit uitgeleerd! Wat ik eigenlijk zeggen wil: 'Imkeren? Een machtig mooie hobby!'

P.S. Frans Roskam heeft in het jaar 2000 een ongewone rapportage opgetekend van zijn bijenhobby. In alle duidelijkheid neergezet en van commentaar voorzien. In het decembernummer 2000 toetst hij nog eens zijn ervaringsfeiten met de natuur. 'Nooit, krijg je daar genoeg van', zegt hij lachend. Mag ik zo vrij zijn te zeggen dat ik dat met hem eens ben?

Rob Molenaar

Kunstig gemaakte boomstammen, die diverse bijenvolken herbergen, gefotografeerd door F. Ruijs uit Zoetermeer. De afgebeelde boomstammen staan in het bijenmuseum, tevens imkerij, vlakbij het gehucht Stripeikiai in het prachtige natuurgebied Aukstaitijos Nacionalinis Parkas in het Zuidoosten van Litouwen.